

Κύκλος διαδικτυακών επιμορφωτικών συναντήσεων με θέμα «**Αναπαραστάσεις του 1821 στον 20ό αι.: Τύπος, Κινηματογράφος, Λογοτεχνία**», σε συνεργασία του Ιου ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Αττικής με τη Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων.

Συνεδρία 3η: «Αναπαραστάσεις του 1821 στον Τύπο της Κατοχής»

Σεβαστή Λάζαρη - Τόνια Καφετζάκη

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Αναπαραστάσεις της Επανάστασης του 1821 στον εαμικό αντιστασιακό Τύπο της Κατοχής

Θα μελετήσουμε αποσπάσματα από τον παράνομο αντιστασιακό Τύπο, που αποτελούσε όργανο της εαμικής αντίστασης, την περίοδο 1942-1944, προσπαθώντας να αντιληφθούμε πώς αναπαρίσταται η Επανάσταση του 1821 και πώς συνδέεται με την αντίσταση των οργανώσεων ΕΑΜ, ΕΛΑΣ και ΕΠΟΝ κατά των Κατοχικών Δυνάμεων.

Στόχος μας (εναλλακτικά):

- η σύνταξη ενός **κειμένου** το οποίο θα μπορούσε να αποτελέσει αφιέρωμα σε πανηγυρική έκδοση μιας αντιστασιακής εφημερίδας της εποχής
- η σύνταξη **κειμένου** ή **ψηφιακής παρουσίας** με θέμα «Η Επανάσταση του 1821 ως πρότυπο της εαμικής αντίστασης κατά των Κατοχικών Δυνάμεων 1941-1944», το οποίο θα μπορούσε να συμπληρώσει ως παράρτημα την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου για την Ελληνική Επανάσταση
- η σύνταξη μιας **ομιλίας** που θα εκφωνήσετε στο σχολείο σας επί τη ευκαιρία του εορτασμού των 200 χρόνων από την Επανάσταση, με τίτλο «Το 1821 αναβιώνει την περίοδο της Κατοχής μέσα από την εαμική αντίσταση»
- η εκπόνηση μικρής **εργασίας** «**Διερευνούμε το παρακάτω ιστορικό ερώτημα**»: Σε ποιο βαθμό συμφωνούμε ή διαφωνούμε με την άποψη, που διατυπώνει ένας σύγχρονος ιστορικός: «Ουσιαστικά εδώ πρόκειται για το εγχείρημα μιας ανερχόμενης επαναστατικής ιδεολογίας [ενν. της εαμικής αντίστασης] να διαμορφώσει κατά τη διάρκεια της εξέγερσης τη δική της ιδιαίτερη γενεαλογία προγόνων και επαναστάσεων. [...] Αυτή η εθνικολαϊκή ανάγνωση αποτέλεσε επίσης το υπόστρωμα της εικόνας για το Εικοσιένα στη μαζική ιστορική κουλτούρα [...] μέχρι σήμερα. (Π. Στάθης, «Το 1821 στην αριστερή ιστοριογραφία του 20ού αι.», *Οι αναγνώσεις του 1821 και η Αριστερά*, έκδ. Αυγή-ΑΣΚΙ, 2011, σ. 36-37). Τεκμηριώστε την άποψή σας αξιοποιώντας στοιχεία από τα παραθέματα που ακολουθούν και όσα γνωρίζετε για το 1821.

* *ΕΑΜ: Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο. Ιδρύθηκε στις 27 Σεπτεμβρίου του 1941 στην κατεχόμενη Αθήνα, με πρωτοβουλία του ΚΚΕ και αποτέλεσε το μεγαλύτερο αντιστασιακό μέτωπο κατά τη διάρκεια της Κατοχής.*

**ΕΛΑΣ: Ελληνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός. Το στρατιωτικό σκέλος του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου (ΕΑΜ). Ιδρύθηκε στις 16 Φεβρουαρίου του 1942.*

**ΕΠΟΝ: Ενιαία Πανελλαδική Οργάνωση Νέων. Οργάνωση νέων που ιδρύθηκε κατά τη διάρκεια της Κατοχής από αντιπροσώπους πολιτικών και αντιστασιακών οργανώσεων νέων της εποχής, στις 23 Φεβρουαρίου 1943 και ήταν μέλος του ΕΑΜ.*

Σημείωση: Έγιναν μικρές παρεμβάσεις στην ορθογραφία των κειμένων.

Διαδικασία

Μελετώντας τα παρακάτω παραθέματα-δημοσιεύματα του παράνομου αντιστασιακού Τύπου, προσπαθούμε να απαντήσουμε στα παρακάτω ερωτήματα:

1. Ποιες αντιστοιχίες γίνονται ανάμεσα στην Επανάσταση του 1821 και την Αντίσταση της περιόδου 1942-1944 (ποιοι συμμετέχουν, ενάντια σε ποιους αγωνίζονται, ποιος είναι ο σκοπός, ποια συνθήματα επικαλούνται)
2. Ποιες αντιστοιχίες γίνονται ανάμεσα στην Τουρκοκρατία και την Κατοχή;
3. Ποιες αντιστοιχίες γίνονται ανάμεσα στο διεθνές περιβάλλον του 1821 και το διεθνές περιβάλλον της περιόδου της Κατοχής;
4. Ποιοι ήρωες του 1821 μνημονεύονται; Ποια γεγονότα και κορυφώσεις του Αγώνα της Ανεξαρτησίας ανακαλούνται και ανάγονται σε κατεξοχήν σύμβολα-πρότυπα; Ποια από αυτά δεν γνωρίζετε; Τι μπορείτε να μάθετε για αυτά;
5. Ποια πρόσωπα, γεγονότα, πτυχές της Επανάστασης που γνωρίζετε δεν αναφέρονται καθόλου; Σε ποιο βαθμό οι πληροφορίες για την Επανάσταση του 1821, όπως προκύπτουν από τα παραθέματα που μελετάτε, διαφέρουν από τις γενικότερες γνώσεις σας για το 1821; Πού εντοπίζονται οι κυριότερες διαφορές;
6. Γιατί, σύμφωνα με τα κείμενα, η επανάσταση του 1821 έμεινε «ανολοκλήρωτη»; Τι δεν πέτυχε; Τι καλείται να πετύχει, να «ολοκληρώσει» η Αντίσταση την περίοδο της Κατοχής;
7. Ποια ιδιαίτερη σημασία λαμβάνει η Επανάσταση του 1821 στη συγκυρία της Κατοχής και της Αντίστασης;
8. Στο Κείμενο 3 γίνεται αναφορά στην Ελεύθερη Ελλάδα, δηλαδή την απελευθερωμένη από τον ΕΛΑΣ περιοχή της κεντρικής Ελλάδας και την οργάνωση εκεί πολιτικής εξουσίας (Κυβέρνηση του Βουνού), την ΠΕΕΑ (Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης). Με ποιο στοιχείο της Επανάστασης του 1821 αντιστοιχίζεται η ΠΕΕΑ και ποια είναι η σημασία αυτής της αντιστοιχίσης;
9. Παρατηρήστε τις Φωτογραφίες 1, 2 και 3 από τον χώρο του σχολείου στις Κορυτσάδες Ευρυτανίας όπου έδρευε το Εθνικό Συμβούλιο που συγκροτήθηκε το Μάιο 1944 και σχολιάστε την επιλογή της ανάρτησης προσωπογραφιών ηρώων του 1821 στους τοίχους.

**Το Εθνικό Συμβούλιο, με 206 αντιπροσώπους, αναδείχθηκε μετά από εκλογές που διοργάνωσε η ΠΕΕΑ τον Απρίλιο του 1944*

Κείμενο 1: «Ξαναζεί το 1821», ANEΞΑΡΤΗΣΙΑ. Όργανο της Περιφερειακής Επιτροπής Κατερίνης του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου (ΕΑΜ), Περίοδος Β', αρ. φ. 10, 25 Μαρτίου 1944

ΞΑΝΑΖΕΙ ΤΟ 1821

Ο ΗΡΩΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΑΟΣ ΤΟ ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ ΚΑΙ ΤΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΝΕΙ
Τουρκιά-φουσάτα-ασκέρια, αρμάδες, γεννίτσαροι, στρατιές. Σκοτωμοί, φωτιά, μαχαίρι, γύμνια, κακομοιριά. Όλα μαζί κτυπούν αλύπητα το σκλάβο Ελληνικό λαό του Εικοσιένα.

Σουλτάνοι-Ιμπραήμηδες-Πασσάδες-Μπέηδες· μαύρα, άγρια και λυσσασμένα σκυλιά κατατρώγουν τις σάρκες του σκλάβου λαού.

Ούννοι-Γερμανοί και Βούλγαροι φασίστες, φάλαγγες μηχανοκίνητες, ταγκς, τηλεβόλα, αεροπλάνα· θάνατοι, τουφεκισμοί, εμπρησμοί, συλλήψεις, ομαδικοί τάφοι. Πείνα, εξαθλίωση, εκπόρνευση, ακρίβεια, τρομοκρατία, δέρνουν άπονα το σκλάβο Λαό του 1944.

Χίτλερ-Σίμαναν-Μέρτεν-Λόχερ, αιμοβόρα, άγρια και σαρκοβόρα θεριά ρουφούν με κάθε τρόπο το αίμα του διπλοσκληρωμένου λαού μας.

Κλέφτες, αρματωλοί, νέοι, γέροι, παιδιά, άντρες, γυναίκες, που δεν βαστούνε το ζυγό και το ραγιαδισμό του Τούρκου, πέρνουν το καρυοφύλλι και τον ανήφορο για τα βουνά· «κάθε κορφή και φλάμπουρο, κάθε κλαδί και κλέφτης».

Αντάρτες-αντάρτισσες, εργάτες αγρότες, επαγγελματίες και διανοούμενοι, πραγματικοί απόγονοι, συνεχιστές και ολοκληρωτές των αγώνων και των πόθων του Λαού του 21 και του σημερινού = Ε.Α.Μ.-Ε.Λ.Α.Σ.-Ε.Π.Ο.Ν., βρίσκονται και σήμερα στο Καθήκον τους σε βουνά, πολιτείες και χωριά και κτυπούν αλύπητα τη μαύρη σκλαβιά.

Ο σκοπός του σκλάβου λαού ήταν και είναι ένας· είναι καθάριος όσο και ιερός: ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ. Έτσι τον ποθεί ο Ελληνικός λαός, έτσι τον ζωγράφισε και τον τραγούδησε ο Ρήγας ο Φερραίος. Και για να τον πετύχει δεν δειλιάζει μπροστά στ' ασκέρια και τα φουσάτα, μπροστά στη φωτιά και το γιαταγάνι, μπροστά στη δειλία των προσκυνημένων και την αντίδραση των κοτσαμπάσηδων. Πέτυχε το 1821 πλέρια τη μία πλευρά, το ξεσκλάβωμά του από τον Τούρκο δυνάστη. Βρέθηκε όμως ακαθοδήγητος,- ανοργάνωτος κι' οι Κοτζαμπάσηδες τον ξεέλασαν και κάθισαν στο σβέρκο του. Δεν τον άφησαν ν' απολαύσει τους καρπούς του δένδρου της Λευτεριάς, που ποτίστηκε με τόσο αίμα δικό του.

Την ίδια απόφαση έχει πάρει και σήμερα ο ίδιος λαός. Μα το 1944 είναι οργανωμένος και καθοδηγούμενος. Φωτισμένος από το Ε.Α.Μ. πλάι στους συμμάχους λαούς της Αγγλίας-Ρωσσίας και Αμερικής, κτυπά μ' όλη τη δύναμή του τους γερμανούς και βουλγάρους κατακτητές. Αλλά κτυπάει ταυτόχρονα κι' όλα τα απομεινάρια της φεουδαρχίας -τους μπέηδες και κοτζαμπάσηδες, όλους τους υποψήφιους δικτάτορες, παοτζήδες*, ράλληδες, τάγματα ασφαλείας, ελληνόφωνα Ες-Ες, όλα τα αντιλαϊκά στοιχεία, μισθόδουλους του κατακτητή. Και σήμερα, 25

Μαρτίου 1944, βρίσκεται κοντά πολύ κοντά στη μέρα της ολοκληρωμένης Λευτεριάς. Η νεαρή Εθνική Κυβέρνηση στην Ελεύθερη Ελλάδα –η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ– είναι ο πρόσφατος μεγάλος καρπός των αγώνων του, η πιο τρανή εγγύηση για την ομαλή λαοκρατική λύση των προβλημάτων του.

Εμπρός Έλληνες και Ελληνίδες, εμπρός συνεχιστές του ένδοξου 21, αντάρτες και αντάρτισσες, μαχητές της πόλης, του χωριού και του βουνού, με γρανιτένια εθνική ενότητα, ας δώσουμε το τελευταίο κτύπημα, το πιο βαθύ και ανελέητο, για ν' αποτελειώσουμε το σπάσιμο των διπλών δεσμών μας και να ολοκληρώσουμε το 21.

ΖΗΤΩ Η 25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1821.

**ΠΑΟ (Πανελλήνια Απελευθερωτική Οργάνωση): Αμφιλεγόμενη αντιστασιακή οργάνωση της Μακεδονίας που τελικά συνεργάστηκε με τους Γερμανούς.*

**Ράλληδες: απαξιωτικός χαρακτηρισμός των Ταγμάτων Ασφαλείας που οργάνωσε τον Απρίλιο του 1943 ο «κατοχικός» πρωθυπουργός της χώρας Ι. Ράλλης με στόχο την καταστολή του εαμικού κινήματος.*

Πηγή: ΑΣΚΙ: <http://62.103.28.111/paranomos/rec.asp?id=92829>

(Ημερ. ανάκτησης, 1-3-2021)

Κείμενο 2: «Ζήτω η 25η Μαρτίου», ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ. Όργανο της Νομαρχιακής Επιτροπής Μαγνησίας του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου, Περίοδος Β', χρόνος 2ος, αρ. φ. 39, Σάββατο 25 Μαρτίου 1944

ΖΗΤΩ Η 25^Η ΜΑΡΤΙΟΥ

[...]

Το Έθνος μας γιορτάζει σήμερα τη μεγάλη του επαναστατική επέτειο, την επέτειο του 1821, μέσα στις πιο σκληρές και τις πιο κρίσιμες συνθήκες.

Πριν από 123 χρόνια, ύστερ' από 4 αιώνες εθνικής σκλαβιάς, το δουλωμένο Έθνος μας, κάτω από την καθοδήγηση της επαναστατικής του οργάνωσης της Φιλικής Εταιρίας άδραξε τα όπλα κι' αποδύθηκε σ' έναν αγώνα ιερό για την εθνική του αποκατάσταση, σ' έναν αγώνα σκληρό και άνισο ενάντια σ' έναν πανίσχυρο και βάρβαρο κατακτητή.

[...]

Η 7χρονη επαναστατική πάλη του 1821 είναι μια αληθινή γιγαντομαχία του μικρού και νεαρού Έθνους μας εναντίον της πανίσχυρης Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Στην πάλη του αυτή δοκιμάστηκε και θαυματουργήσαν οι αρετές και οι αστείρευτες επαναστατικές δυνάμεις του Λαού μας που έστησαν τα αθάνατα τρόπαια απ' το Βαλτέτσι το 1821 και την Αράχωβα το 1827, που πραγματοποίησαν τα ηρωικά κατορθώματα των θαλασσινών, που ανάδειξαν εξοχους στρατηγούς σαν τον Κολοκοτρώνη και τον Καραϊσκάκη ναυάρχους σαν τον Μιαούλη και τον Κανάρη, ήρωες σαν τον Παπαφλέσσα, το Διάκο, το Μπότσαρη, το Βλαχάβα, και παρουσίασαν απaráμιλλους μαζικούς ηρωισμούς σαν το Μεσολόγγι κλπ.

«Λευτεριά ή Θάνατος» ήταν ο τρομερός όρκος των αγωνιστών του '21, που έγινε το φλογερό σύνθημα που φλόγισε και πυράκτωσε τις ψυχές και τις καρδιές όλων των Ελλήνων κι' όλοι τάδωκαν όλα, ζωή και περιουσία, στον υπέρτατο αγώνα για τη Λευτεριά. Με τέτοιους αγώνες σκληρούς και με τέτοιους ηρωισμούς, με τέτοιες θυσίες και συμφορές κέρδισε το Έθνος μας την ανεξαρτησία του σ' ένα μικρό κομμάτι της Ελληνικής γης.

Όμως η επανάσταση εκείνη του Έθνους μας δεν ολοκληρώθηκε κι οι καρποί της δεν ήταν ισάξιοι με τους αγώνες και τις θυσίες του. Το πρόβλημα της Εθνικής απελευθέρωσης, το πρόβλημα της γης που την κατείχαν οι κατακτητές, το πολιτικό κι' άλλα προβλήματα που απασχολούσαν τον Λαό μας την εποχή εκείνη που η Γαλλική Επανάσταση έβαλε μπροστά στους Λαούς το ιστορικό αίτημα της ανατροπής της Φεουδαρχίας σαν προϋπόθεση της κοινωνικής και οικονομικής προόδου ήταν τα προβλήματα για τα οποία ξεσηκώθηκε το Έθνος μας κι' έκανε τους σκληρότερους αγώνες κι' έδωσε τις μεγαλύτερες θυσίες.

Απ' αυτά μισολύθηκε το Εθνικό. Τα άλλα και προ παντός το πιο ζωτικό, το πρόβλημα της γης παρέμειναν άλυτα.

Και χρειάστηκε αμέσως μετά το 21 και σ' όλο το διάστημα των 120 χρόνων της «ελεύθερης ζωής του» ο Ελληνικός Λαός να συνεχίσει την πάλη του για τη γη, για τα πολιτικά του δικαιώματα, για τις συνταγματικές του ελευθερίες, για την αυτοδιοίκησή του, ενάντια στις αντιλαϊκές και αντιδραστικές δυνάμεις του εσωτερικού που τον κράτησαν στη φτώχεια και την αμορφωσιά, στην οικονομική και πνευματική καθυστέρηση [...]

Σήμερα πάλι ξαναζή το 1821. Δυο χρόνια μαίνεται ο ανταρτοπόλεμος απ' άκρη σ' άκρη της Ελλάδας. Καινούργιοι σκληροί αγώνες. Καινούργια κλεφτουριά στα βουνά. Νέοι Κολοκοτρώνηδες, νέοι Διάκοι και Παπαφλέσσηδες. Καινούργια τρόπαια, καινούργιες θυσίες, καινούργια ολοκαυτώματα.

Η Ελλάδα ολόκληρη ένα πελώριο Μεσολόγγι. Νέος κατακτητής, πιο άγριος και πιο βάρβαρος, νέος Ιμπραήμ, πιο απαίσιος και πιο θηριώδης. Ληστεύει, σκοτώνει, καίει χωριά και πολιτείες, δηώνει και καταστρέφει τη χώρα μας. Μα και νέοι Εφιάλτες και νέοι Πηλιο-Γούσηδες, καινούργια προσκυνήματα, πάλι αντηχεί η φοβερή φωνή του Κολοκοτρώνη «Φωτιά και τσεκούρι στους προσκυνημένους».

Μα αυτή τη φορά το Έθνος μας έχει ανδρωθή κι' έχει ωριμάσει ιστορικά. [...]

Ο Λαϊκός χαρακτήρας της σημερινής επανάστασης δίνει πάλι στον αγώνα απεριόριστες δυνάμεις. Κινήθηκαν πάλι οι ανεξάντλητες, επαναστατικές δυνάμεις του Λαού μας, μα πιο οργανωμένες και πιο πειθαρχημένες. Να γιατί ο σημερινός αγώνας θα ολοκληρώσει και θα ξεπεράσει το 1821.

Ακόμα το Έθνος μας διεξάγει το σημερινό του αγώνα δίπλα σε μεγάλους συμμάχους. Ο αγώνας του είναι συντονισμένος με τον αγώνα τους και τον αγώνα όλων των υπόδουλων Λαών. Αυτή τη φορά οι δυνάμεις της προοδευτικής ανθρωπότητας είναι ενωμένες σ' ένα παγκόσμιο Μέτωπο ενάντια στη σύγχρονη «ιερή συμμαχία» που την αποτελούν οι αξονικές δυνάμεις της φασιστικής βαρβαρότητας. [...]

Σήμερα [...] η επέτειος του 1821 αποτελεί ένα φωτεινό σύμβολο κι' ένα υπέροχο παράδειγμα για τον αγωνιζόμενο Λαό. Απ' το '21 ας αντλήσουμε πείρα, διδάγματα, πίστη κι' αυτοθυσία για το μεγάλο μας αγώνα.

Ας γιορτάσουμε τη μεγάλη σημερινή μας γιορτή με τον πιο μεγάλο ενθουσιασμό, με την πιο μεγάλη πίστη στον αγώνα και τη μεγαλύτερη αισιοδοξία για το μέλλον κι' ας αναβαπτισθούμε στο πνεύμα του 21, στο πνεύμα των μεγάλων ηρωισμών και των μεγάλων θυσιών για τα μεγάλα έργα.

Ας ακουστή σήμερα απ' όλους μας σαν πολεμικό προσκλητήριο, η φωνή της πατρίδος μας: «Έλληνες όλοι στ' άρματα – Έλληνες πολεμήστε τους γερμανοβουλγάρους-Όλοι στον αγώνα ενωμένοι για τη χιλιάκριβη τη Λευτεριά.

[..]

ΖΗΤΩ η 25η Μαρτίου 1821

ΖΗΤΩ ο σημερινός αγώνας συνέχεια και ολοκλήρωση του 1821

ΖΗΤΩ η ενότητα του Λαού στον υπέρτατο αγώνα για τη σωτηρία και την ανεξαρτησία του Έθνους

Πηγή: ΑΣΚΙ: <http://62.103.28.111/paranomos/rec.asp?id=92803&nofoto=0>

(Ημερ. ανάκτησης, 1-3-2021)

Κείμενο 3: «Ζήτω η 25η Μαρτίου. Διακήρυξη της Κ.Ε. του Ε.Α.Μ. προς τον ελληνικό λαό», *ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΛΛΑΔΑ. ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ Κ.Ε. ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ (Ε.Α.Μ.)*, Χρόνος 2ος, αρ. φ. 39, 25 Μαρτίου 1944

ΖΗΤΩ Η 25 ΜΑΡΤΙΟΥ

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ Κ.Ε. ΤΟΥ Ε.Α.Μ. ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΑΟ

[...]

Αδέλφια!

Τρία χρόνια ηρωικών αγώνων στα βουνά στις πόλεις και στην ύπαιθρο, που αποτελούν τη λογική συνέχεια του έπους των Αλβανικών βουνών, μας έδωσαν το δικαίωμα να περηφανευόμαστε, όπως και οι αγωνιστές του 1821. Ένα ολόκληρο τμήμα της χώρας μας το μεγαλύτερο, αποσπάσθηκε με τα νύχια από τους βάρβαρους κατακτητές μας και οι ελεύθεροι λαοκρατικοί θεσμοί είναι το καθεστώς του. Για τη λευτεριά και τη λαοκρατία γίνονται θυσία οι ορεινοί μας πληθυσμοί και κρατάνε όλο το βάρος του ανταρτοπολέμου. Στις πόλεις η άφθαστη σε ηρωισμό καθημερινή πάλη, οι ακατάβλητοι και επίμονοι αγώνες για τη ζωή έσωσαν τον λαό από το θάνατο της πείνας, οι αγώνες αυτοί είναι πέρα για πέρα εθνικοί, βρίσκονται μέσα στα πλαίσια του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα και δεν υστερούν καθόλου σε μεγαλείο από τους πολύμορφους μα εξ ίσου ηρωικούς αγώνες της υπαίθρου. Η μεγαλειώδης αυταπάρνηση και αυτοθυσία του γενναίου λαού μας, που δείχνει μπρος στις καταστροφές και τις ερημώσεις, μπρος στα χιτλερικά βόλια των προδοτών, μπρος στη βάρβαρη και εγκληματική τρομοκρατία, η αλληλεγγύη και αυτοθυσία που αποκορυφώνεται στα γεγονότα της Κοκκινιάς, δείξαν στους εχθρούς μας πως ο

Ελληνικός λαός έχει ακλόνητη θέληση να παλαίψει για τη ζωή του, για την εθνική του ανεξαρτησία, για την ελευθερία του. Πως είναι λαός που δεν ανέχεται την δουλεία. Μα δείξανε ταυτόχρονα πως έχει εμπιστοσύνη στο Ε.Α.Μ, πως πιστεύει στον οργανωμένο αγώνα, στη συμμαχική νίκη. Ας θριαμβολογούν οι εχθροί μας για τις άτιμες και απάνθρωπες δολοφονίες του λαού στις συνοικίες της Αθήνας και του Πειραιά. Ας χρησιμοποιούν τα χιτλερικά όπλα για την διαιώνιση της σκλαβιάς. [...]

Πατριώτες!

Η φετεινή 25 Μαρτίου συμπίπτει με την ίδρυση στις ελεύθερες περιοχές της χώρας μας της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής απελευθέρωσης, που ανέλαβε τη διεύθυνση του όλου αγώνα του Ελληνικού λαού κατά των τυράννων εχθρών του και των πρακτόρων τους. Είναι μέσα στην επανάσταση του 1821, είναι μέσα στα διδάγματά της η πράξη αυτή, βγαίνει απ' εκεί. Μόλις η γενεά των επαναστατών του 1821 πήρε τα όπλα το πρώτο που έκανε είτανε να συστήση πολιτική διοίκηση.

Με την ίδρυση της πολιτικής εξουσίας στις ελεύθερες περιοχές του τόπου μας, γίνεται ένα καινούργιο βήμα προς την ενοποίηση του αγώνα, προς τη συγκεντρωμένη και αποφασιστική διεξαγωγή του. Η ΠΕΕΑ είναι όργανο που ενώνει όλους, που κατευθύνει συνειδητά και υπεύθυνα τις δυνάμεις μας, κατά τρόπο που [η] ελευθερία μας να πραγματοποιηθή το ταχύτερον και κατά τον καλλίτερον τρόπον. Οι εχθροί του λαού, οι χιτλερικοί τύραννοί μας και οι μισθοφόροι πράκτορες τους, που σκύβουν το κεφάλι μπροστά στους γερμανούς, [...] στο άκουσμα πως σχηματίσθηκε πάνω στα βουνά **πολιτική εξουσία ελεύθερη** αισθάνονται να εγγίζει η ώρα τους. [...] Ο Εθνικός απελευθερωτικός μας στρατός, ο δοξασμένος Ε.Λ.Α.Σ. κάτω από την καθοδήγηση και τη διεύθυνση της ΠΕΕΑ ετοιμάζει γι' αυτούς την πρέπουσα τιμωρία.

Έλληνες!

Με τη φετεινή 25 Μαρτίου ο αγώνας κατά των χιτλερικών τυράννων μπαίνει και εσωτερικά και εξωτερικά στην πιο αποφασιστική του καμπή, χτυπιούνται οι εχθροί μας παντού και παθαίνουν συμφορές στη Ρωσία...Η συμμαχική αεροπορία καταστρέφει τις πόλεις και τα εργοστάσιά τους...Κι εφετεινή 25 Μαρτίου είναι η τελευταία 25 Μαρτίου, κάτω από τη σκλαβιά.

Έλληνες!

Είναι ιστορική επιταγή διατυπωμένη στη δική μας γενεά να κερδίσουμε την ελευθερία μας με αγώνες και θυσίες.[...]

Κάτω η βάρβαρη τυραννία- Θάνατος στους Γερμανούς και Βουλγάρους εισβολείς - Φωτιά και τσεκούρι στους προσκυνημένους - Ζήτω η 25 Μαρτίου, ημέρα της εθνικής μας Επανάστασης - Ζήτω η ελεύθερη, ακέραια, ανεξάρτητη και λαοκρατούμενη Ελλάδα - Ζήτω η Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης - Ζήτω ο Ελληνικός Λαός.

Αθήνα, 25-3-44.

Η Κ.Ε. του ΕΑΜ

Πηγή: ΑΣΚΙ: <http://62.103.28.111/paranomos/rec.asp?id=93139&nofoto=0>

(Ημερ. ανάκτησης, 1-3-2021)

Φωτ. 1-3. (Σπ. Μελετζής). Κορυσκάδες Ευρυτανίας, έδρα Εθνικού Συμβουλίου ΠΕΕΑ.

Από τον χώρο του σχολείου στις Κορυσκάδες Ευρυτανίας, έδρα του Εθνικού Συμβουλίου (Μάιος του 1944). Πρόκειται (από αριστερά) για τους ηγέτες του ΚΚΕ Γιώργη Σιάντο και Γιάννη Ζέβγο και τους μητροπολίτες Αντώνιο Ηλείας και Ιωακείμ Κοζάνης.